

RWS INFORMATIE -

Integraal Veiligheid Plan (IVP)

Project: Het meerjarig in stand houden van, monitoren van en informeren over de toestand van het droge areaal, met upgradewerkzaamheden, in het beheersgebied van Rijkswaterstaat Oost Nederland

Datum	21 augustus 2023
Status	Definitief

Coördinator Ontwerpfase	<i>M. van Werde</i>
-------------------------	---------------------

Coördinator Uitvoeringsfase	<i>Naam</i>
-----------------------------	-------------

Colofon

Documentinformatie

Uitgegeven door	<i>K. Scheurwater</i>
Technisch manager	<i>M. van Werde.</i>
Telefoon	<i>06 46 86 95 99</i>
Opgesteld door	<i>M. Jaspers</i>
Versie	<i>1.0</i>
Status	<i>Definitief</i>

Acceptatie

Uitgegeven door:		Paraaf:	Datum:
Opsteller(s)	<i>M. Jaspers</i>		<i>21-8-2023</i>
Geactualiseerd door:	<i>S. Besseling</i>	<i>SB</i>	<i>21-8-2023</i>
Vrijgave	<i>M. van Werde</i>	<i>M.van Werde</i>	<i>21-8-2023</i>
Technisch manager:			
Vrijgave	<i>E.P. de Vries</i>	<i>E.P. de Vries</i>	<i>21-8-2023</i>
V&G-Coördinator			
Vaststelling	<i>K. Scheurwater</i>		<i>21-8-2023</i>
Project Manager:			

Versiebeheer

Versie	Datum	Reden van uitgifte/wijzigingen
<i>0.5</i>	<i>14-1-2022</i>	<i>Concept</i>
<i>1.0</i>	<i>16-5-2022</i>	<i>Definitief</i>
<i>2.0</i>	<i>17-8-2023</i>	<i>Actualisatie</i>

Inhoud

Inleiding 7

1 Uitgangspunten en randvoorwaarden 8

- 1.1 Beleidsverklaring DG 8
- 1.2 Ambitie en doelen 9
- 1.3 Gedragsregels voor projectmedewerkers 9
- 1.4 Relevante veiligheidsdomeinen 9

2 Het project 10

- 2.1 Reikwijdte en grenzen project 10
- 2.2 Betrokken partijen 12
- 2.3 Coördinator Ontwerpfase, V&G-coördinator en Coördinator Uitvoeringsfase 14
- 2.4 Planning van de werkzaamheden 17

3 Veiligheidsrisico's en maatregelen 18

- 3.1 Algemeen 18
- 3.2 Arbeidsveiligheid 20
- 3.3 Verkeersveiligheid 21
- 3.4 Nautische veiligheid 22
- 3.5 Veiligheid tegen overstromen 23
- 3.6 Externe veiligheid 23
- 3.7 Machineveiligheid 23
- 3.8 Elektrische veiligheid 24
- 3.9 Tunnelveiligheid 24
- 3.10 Constructieve veiligheid 25
- 3.11 Sociale veiligheid 25
- 3.12 Brandveiligheid 26
- 3.13 Integrale beveiliging 26

4 Afspraken 28

- 4.1 Aanstelling Veiligheids- & Gezondheidscoördinator realisatiefase 28
- 4.2 Melding Nederlandse Arbeidsinspectie 28
- 4.3 Actualisatie IVP en RI&E 28
- 4.4 Warme overdracht 28
- 4.5 Incidentenregistratie en -afhandeling en calamiteiten 29
- 4.6 Interne overlegstructuur 30
- 4.7 Externe overlegstructuur 31

5 Wijze van toezicht 33

- 5.1 Projectfase 33
- 5.2 V&G-coördinator bij opdrachtgever en opdrachtnemer 34
- 5.3 Toezicht 35

6 Verantwoording van BTO-keuzen 36

7 Opleiding en instructie 37

Bijlage A Definities 38

Bijlage B Ontwerp RI&E 40

Bijlage C BTO Keuzes 41

Bijlage D Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden 42

Bijlage E Kaart netwerkschakels Rijkswaterstaat 46

Inleiding

Dit IVP is de invulling van het wettelijk vereiste V&G plan voor arbeidsveiligheid, uitgebreid met de overige specifieke veiligheidsdomeinen voor Rijkswaterstaat. Als Opdrachtgever heeft Rijkswaterstaat de verantwoordelijkheid om tijdens de ontwerpfase dit IVP:

- Op te (laten) stellen en;
- Onderdeel te laten zijn van het contractdossier en;
- Beschikbaar te stellen op de bouwlocatie alvorens de uitvoeringswerkzaamheden van start gaan (= moment dat opdrachtnemers op de bouwlocatie komen”).

Als er fysieke werkzaamheden op de bouwlocatie worden uitgevoerd, is de opdrachtnemer vervolgens verantwoordelijk voor het uitvoeren van dit IVP en het actualiseren ervan zodra de uitvoeringswerkzaamheden daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij risicovolle werkzaamheden of als via een ander contract een nieuwe partij op de bouwlocatie werkzaamheden gaat verrichten. In deze gevallen zal de Coördinator Uitvoeringsfase namens de opdrachtnemer, in overleg met de Coördinator Ontwerpfase namens de opdrachtgever, moeten zorgen voor de noodzakelijke afstemming en coördinatie.

Dit IVP is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1: een beschrijving van de RWS veiligheidsambitie alsmede de project specifieke veiligheidsdoelstellingen.
- Hoofdstuk 2: een beschrijving van het tot stand te brengen bouwwerk, een overzicht van de betrokken ondernemingen op de bouwlocatie, de naam van de coördinator Ontwerpfase en van de coördinator Uitvoeringsfase;
- Hoofdstuk 3: de veiligheidsrisico's en maatregelen die volgen uit de risico-inventarisatie en -evaluatie, bedoeld in bijlage B;
- Hoofdstuk 4: de afspraken met betrekking tot de uitvoering van de maatregelen, bedoeld in hoofdstuk 3;
- Hoofdstuk 5: de wijze waarop toezicht op de maatregelen wordt uitgeoefend;
- Hoofdstuk 6: de bouwkundige, technische en organisatorische keuzen die in verband met de veiligheid en gezondheid van de werknemers en zelfstandigen in de uitvoeringsfase worden gemaakt alsmede de onderzoeken en rapporten die de onderbouwing van deze keuzen ondersteunen;
- Hoofdstuk 7: de wijze waarop voorlichting en instructie aan de werknemers op de bouwplaats wordt gegeven.
- Bijlage A: een uitleg over alle definities;
- Bijlage B: een inventarisatie en evaluatie van de specifieke gevaren voor het betreffende bouwwerk (de objectrisico's) en specifieke gevaren die het gevolg zijn van de gelijktijdige en achtereenvolgende uitvoering van de bouwwerkzaamheden en in voorkomend geval van de wisselwerking met doorgaande exploitatiewerkzaamheden (de samenlooprisico's);
- Bijlage C: de gemaakte BTO-keuzes inclusief de onderbouwing hiervan;
- Bijlage D: een uitdraai van alle Taken, Verantwoordelijkheden en Bevoegdheden;
- Bijlage E: een weergave van de netwerkschakels in Oost Nederland.

1 Uitgangspunten en randvoorwaarden

1.1 Beleidsverklaring DG

Met deze beleidsverklaring beloven we dat we ons uiterste best gaan doen om onze maatschappelijke taken zo veilig mogelijk uit te voeren over de volle breedte van ons werkgebied.

Het is onze plicht en onze ambitie om ons land te beschermen tegen hoog water. De gebruikers moeten onze wegen en vaarwegen, oppervlaktewateren en objecten veilig kunnen gebruiken. Ook het werken aan de veiligheid van de omwonenden van ons werkgebied is onze zorg. Bovendien zorgen we ervoor dat iedereen die bij Rijkswaterstaat of in onze opdracht werkt, zijn of haar werk veilig kan doen.

We streven naar een proactief veiligheidsniveau op de veiligheidscultuurladder. Dit betekent dat we binnen Rijkswaterstaat continu gericht zijn op het voorkomen van veiligheidsrisico's en incidenten en dat blijven doen.

Dat doen we door actief en effectief samen te werken aan veiligheid en goed af te stemmen. Zowel binnen Rijkswaterstaat als met onze maatschappelijke partners en met behoud van ieders verantwoordelijkheid. Rijkswaterstaat heeft daarin een voorbeeldfunctie en neemt een voortrekkersrol.

Wij werken daaraan volgens een veiligheidsmanagementsysteem dat erop is gericht de veiligheidssituatie van onze objecten en infrastructuur continu te verbeteren. Over de voortgang en de resultaten daarvan leggen we verantwoording af.

Als het gaat om de arbeidsveiligheid streven we naar nul doden en nul ernstig gewonden. Als anderen werken op onze terreinen, zorgen we ervoor dat ook zij voldoen aan de veiligheidseisen en -normen die we aan onze eigen medewerkers stellen.

Wij kennen de belangrijkste veiligheidsrisico's op onze netwerken. We werken continu samen aan het beter beheersen ervan en ontwikkelen het leiderschap, de kennis en het vakmanschap dat daarvoor nodig is.

Bovendien investeren we in een open cultuur die erop gericht is samen continu te verbeteren, te leren en elkaar scherp te houden. Een cultuur waarin we open het gesprek aangaan over risico's, dilemma's, fouten en onveilig gedrag.

Als het nodig is, spelen we veerkrachtig, daadkrachtig en professioneel in op gevaarlijke situaties en incidenten. We communiceren hier eerlijk, open, tijdig en correct over en werken aan goede voorlichting over de veiligheid op en rond onze netwerken.

Tenslotte analyseren we incidenten om daarvan te leren. Opdat we maatregelen kunnen nemen om die incidenten in het vervolg te voorkomen. Daarmee krijgen we een steeds scherper oog voor nieuwe ontwikkelingen die de veiligheid in ons werkgebied bedreigen.

Januari 2021

*Michèle Blom
Directeur-generaal Rijkswaterstaat*

1.2 Ambitie en doelen

Rijkswaterstaat heeft zich gecommitteerd aan een proactieve en integrale aanpak van veiligheidszorg voor:

- Medewerkers en andere betrokkenen;
- Gebruikers van de wegen en de vaarwegen;
- Omwonenden.

Met als streven: nul doden en nul ernstig gewonden.

Deze algemene ambitie is door de opdrachtgever en het projectteam voor dit specifieke project vertaald in de volgende project specifieke doelen:

- Het, met een minimale hinder voor de omgeving, op een betrouwbare, voorspelbare en vooral **veilige en gezonde** wijze doen uitvoeren van het opgedragen vast en variabel onderhoud aan het rijkswegennet in Gelderland en Overijssel.
- Het streven is om als projectteam in 2024 trede 4 van de Veiligheidscultuurladder te bereiken.

1.3 Gedragsregels voor projectmedewerkers

Voor dit project gelden de volgende gedragsregels:

1. Ik heb een voorbeeldfunctie.
2. Ik neem veiligheid altijd mee in mijn werk.
3. Ik zorg voor een veilige werkomgeving.
4. Ik stop elke klus die niet veilig voelt.
5. Ik meld (bijna)ongevallen en gevaarlijke situaties altijd via 0800-8002 en bespreek deze.
6. Ik zorg voor de juiste persoonlijke bescherming (PBM's).
7. Ik spreek anderen aan op onveilig werken.

1.4 Relevante veiligheidsdomeinen

Voor dit project zijn de volgende aangekruiste veiligheidsdomeinen relevant:

☒ Arbeidsveiligheid (altijd relevant)	☒ Elektrische veiligheid
☒ Verkeersveiligheid	☐ Tunnelveiligheid
☒ Nautische veiligheid	☒ Constructieve veiligheid
☐ Veiligheid tegen overstromen	☒ Sociale veiligheid
☒ Externe veiligheid	☒ Brandveiligheid
☒ Machineveiligheid	☒ Integrale beveiliging

De aangekruiste veiligheidsdomeinen worden behandeld in dit IVP.

De definities van bovengenoemde veiligheidsdomeinen kun je terugvinden in Bijlage A.

2 Het project

2.1 Reikwijdte en grenzen project

2.1.1 Omschrijving van het project/bouwwerk

Omschrijving van het project/bouwwerk

De contractscope omvat het uitvoeren van de volgende werkzaamheden:

1. het borgen van het functioneren en presteren van het areaal;
2. risico's ten aanzien van functioneren en presteren van het areaal monitoren en beheersen;
3. de OG informeren over het functioneren en presteren van het areaal;
4. informatie over het presteren van het areaal borgen in (beheer-) managementsystemen.

Onderdelen die binnen deze scope vallen zijn:

- o verharding;
- o geleiderail (incl. cado's);
- o markeringen;
- o civiele kunstwerken (incl. duikers >1500 mm);
- o carpoolplaatsen;
- o verzorgingsplaatsen;
- o faunavoorzieningen;
- o groen;
- o geluidsschermen en geluidswallen;
- o hekwerk en afrasteringen;
- o portalen, uithouders en masten;
- o waterhuishouding (incl. duikers <1500 mm);
- o openbare verlichting;
- o verkeersregelinstallaties (VRI's);
- o waarschuwborden 'u rijdt te snel';
- o voedingskasten (tot en met de klem) van bermdrips;
- o filedetectie;
- o calamiteiten (inclusief fietstunnels);
- o schadeherstel als gevolg van calamiteiten; en
- o pompinstallaties (voor o.a. (fiets)tunnelbemaling).

2.1.2

Locatie van het bouwwerk (fysieke grenzen)

Het beheersgebied van Rijkswaterstaat is opgedeeld in 7 regio's. Dit IVP is van toepassing voor RWS ON, oftewel regio Oost Nederland. Dat betreft de provincies Gelderland en Overijssel. De werkzaamheden voor dit contract worden uitgevoerd op, naast, langs, boven en onder de rijkswegen in Oost Nederland.

De onderstaande opsomming geeft een limitatief beeld welke delen van het hoofdwegennet binnen de scope van dit project vallen en welke rijkswegen dit zijn. In de praktijk komt het neer op alle rijkswegen binnen de provincies Overijssel en Gelderland. Zie voor een uitgebreide weergave van het projectgebied bijlage E.

Wegenlijst Rijkswaterstaat Oost-Nederland

Weg	Van – Naar	District	Km van		Km tot
A1	Hoewelaken – Deventer-Oost	RWS ONN	48,422	-	109,000
A1	Deventer-Oost – Azelo	RWS ONO	109,000	-	142,200
A1	Buren – Duitse grens	RWS ONO	155,100	-	178,411
A12	Veenendaal – Duitse grens	RWS ONZ	102,560	-	150,070
A15	Deil – Bemmelen	RWS ONZ	116,430	-	165,157
A18	Oud-Dijk – Wehl	RWS ONZ	189,000	-	195,457
A18	Wehl – Varsseveld	RWS ONO	195,457	-	211,390
A28	Hoewelaken – Lankhorst	RWS ONN	31,600	-	117,059
A30	Maanderbroek – Barneveld-Noord	RWS ONZ	6,900	-	24,145
A30	Barneveld-Noord – Barneveld/A1	RWS ONN	24,145	-	24,895
A32	Lankhorst – Steenwijk-Noord	RWS ONN	5,000	-	29,705
A35	Wierden – Enschede	RWS ONO	42,300	-	71,080
A50	Bankhoef – Beekbergen	RWS ONZ	140,290	-	203,230
A50	Beekbergen – Hattemerbroek	RWS ONN	203,230	-	239,515
A73	Boxmeer – Ewijk	RWS ONZ	93,600	-	115,501
A783	Nijmegen – Neerbosch	RWS ONZ	108,700	-	110,100
N18	Varsseveld – Enschede	RWS ONO	214,688	-	261,900
N35	Zwolle – Haarle	RWS ONN	4,750	-	26,127
N35	Haarle – Wierden	RWS ONO	26,127	-	42,300
N35	Enschede – Duitse grens	RWS ONO	71,080	-	76,535
N36	Almelo-West/A35 – Arriërveld/N48	RWS ONO	3,200	-	39,600
N48	Arriërveld/N36 – Dedemsvaart	RWS ONO	97,417	-	105,430
N50	Hattemerbroek – Ramspol	RWS ONN	239,515	-	258,032

2.2 Betrokken partijen

Deze paragraaf bevat een overzicht van alle betrokken partijen, die belang hebben bij dit IVP.

2.2.1 Opdrachtgever

Organisatie	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat Directoraat Generaal Rijkswaterstaat
Naam	<i>Rijkswaterstaat</i>
Bezoekadres	<i>Eusebiusbuitensingel 66</i>
Postcode en Plaats	<i>6828 HZ Arnhem</i>
Telefoonnummer	<i>0800-8002</i>
Emailadres	<i>catamaran@rws.nl</i>

2.2.2 Opdrachtnemer(s)

Organisatie	<i>Wordt bekend na gunning</i>
Naam	<i>Naam</i>
Bezoekadres	<i>Adres</i>

Postcode en Plaats	<i>Postcode, Plaats</i>
Telefoonnummer	<i>Telefoonnummer</i>
Emailadres	<i>Emailadres</i>

2.3 Coördinator Ontwerpfase, V&G-coördinator en Coördinator Uitvoeringsfase

2.3.1 Coördinator Ontwerpfase, namens de opdrachtgever

N.B. De wettelijke Ontwerpfase loopt totdat de schop de grond in gaat en eindigt dus niet na Contractgunning. In voorkomende gevallen kunnen Ontwerpfase en Uitvoeringsfase parallel lopen.

Coördinator Ontwerpfase

Organisatie	<i>Rijkswaterstaat</i>
Naam	<i>M. van Werde</i>
Bezoekadres	<i>Eusebiusbuitensingel 66</i>
Postcode en Plaats	<i>6828 HZ Arnhem</i>
Telefoonnummer	<i>+31 646869599</i>
Emailadres	<i>marcus.van.werde@rws.nl</i>

2.3.2 V&G-Coördinator Opdrachtgever

V&G-Coördinator Opdrachtgever

Organisatie	<i>Rijkswaterstaat</i>
Naam	<i>E.P. de Vries</i>
Bezoekadres	<i>Eusebiusbuitensingel 66</i>
Postcode en Plaats	<i>6828 HZ Arnhem</i>
Telefoonnummer	<i>06-27396680</i>
Emailadres	<i>eldert.de.vries@rws.nl</i>

2.3.3 Coördinator Uitvoeringsfase, namens de Opdrachtnemer

N.B. de wettelijke Uitvoeringsfase begint als "de schop in de grond gaat".

Coördinator Uitvoeringsfase

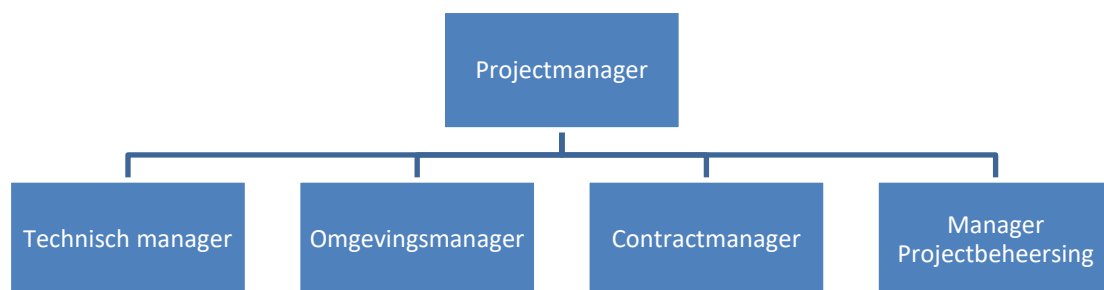
Organisatie	<i>Wordt na gunning bekend gemaakt</i>
Naam	<i>Naam</i>
Bezoekadres	<i>Adres</i>
Postcode en Plaats	<i>Postcode, Plaats</i>
Telefoonnummer	<i>Telefoonnummer</i>

Emailadres

Emailadres

2.3.4 Verdeling van overige taken en verantwoordelijkheden

Het projectteam Wegenteam Oost Nederland is georganiseerd conform het IPM (Integraal Projectmanagement)-model. Het volgende organogram geeft de IPM-rollen weer.

Afbeelding 1 Organogram IPM-team

Bij elk van de 5 IPM-rollen zijn specifieke veiligheidstaken, -verantwoordelijkheden en -bevoegdheden (TVB's) belegd. Per rol zijn voor Rijkswaterstaat alle TVB's opgenomen in het 'Kader Integrale Veiligheid in Projecten' van Rijkswaterstaat. In paragraaf 1.5 van het KIVIIP (versie 3.3.0) is de rolverdeling binnen het projectteam in het kader van integrale veiligheid opgenomen, zie ook bijlage D. Voor dit project wordt aangesloten bij deze verdeling van taken en verantwoordelijkheden.

Projectmanager

De projectmanager (PM) is eindverantwoordelijk voor de integrale veiligheid binnen het project en beslist wanneer er tegengestelde projectbelangen zijn. Alle rolhouders hebben echter een verantwoordelijkheid als het gaat om integrale veiligheid.

Technisch manager

De technisch manager (TM) is over alle projectfasen heen operationeel verantwoordelijk voor de borging en coördinatie van integrale veiligheid. Hij of zij plaatst integrale veiligheid op de agenda van het IPM-team en op de projectagenda en is betrokken bij de realisatie van het Integraal Veiligheidsplan en het Integraal Veiligheidsdossier. De TM is verantwoordelijk voor allerlei technische specificaties, het onderzoek naar de veiligheidseffecten van het werk, het ontwerp en de realisatie. De technisch manager voert tevens de rol uit van Coördinator Ontwerp vanuit de opdrachtgever.

Contractmanager

De contractmanager (CM) dient een contract tot stand te brengen waarin alle eisen met betrekking tot veiligheid, zowel aan het proces als aan het product zelf, geborgd zijn. Hij of zij handhaaft de naleving van de veiligheidseisen uit het contract. Tijdens de Uitvoeringsfase is de CM het aanspreekpunt voor de ON. De CM zorgt er verder voor dat veiligheid wordt meegenomen in contractwijzigingen.

Omgevingsmanager

De omgevingsmanager (OM) is de spreekbuis en het aanspreekpunt voor de omgeving. Verder initieert de OM overleg over bijvoorbeeld verkeersveiligheid en sociale veiligheid met gemeenten, belanghebbenden en de ON.

Manager projectbeheersing

De manager projectbeheersing (MPB) zorgt voor het opnemen van integrale veiligheid in risicomanagement en kwaliteitsmanagement. Kwaliteitsmanagement gaat over het voldoen aan de kaders voor integrale veiligheid en het rondmaken van de verbetercyclus.

2.4 Planning van de werkzaamheden

Beoogde datum aanvang werkzaamheden op *30-8-2024*
bouwlocatie/in areaal

Beoogde datum einde werkzaamheden 31-7-2029

Beoogde uitvoeringsduur *5 jaar + tweemaal 1 jaar verlenging
(maximaal 7 jaar)*

3 Veiligheidsrisico's en maatregelen

In dit hoofdstuk worden de maatregelen beschreven waarmee de geïdentificeerde risico's (bijlage B) worden gemitigeerd (gereduceerd). Hoewel het hele IVP een dynamisch document is, en geactualiseerd wordt zodra de werkzaamheden daartoe aanleiding geven, geldt dit zeker voor dit hoofdstuk.

3.1 Algemeen

Het werken aan, langs, op, onder of boven rijkswegen gaat gepaard met een aantal veiligheidsrisico's. Rijkswaterstaat onderkent deze risico's, heeft deze geïnventariseerd en vastgelegd in zowel het IVP (met RI&E als bijlage) en in het IVD. Het onderhoudswerk zoals bedoeld in dit IVP varieert in scope, omvang en uitvoeringsrisico's. Omdat het onderhoudswerk zo varieert en uiteenloopt zijn de top risico's vastgelegd in dit hoofdstuk, welke nader zijn gedetailleerd in de RI&E waarin ook de maatregelen voor beheersing zijn voorgesteld. Per veiligheidsthema zijn de belangrijkste veiligheidsrisico's specifiek benadrukt. Van de ON wordt verwacht kennis te nemen van deze veiligheidsrisico's, zijn veiligheidsmanagementsysteem (VMS) hierop aan te passen en zijn werkzaamheden zo in te richten dat de risico's zo laag als realistisch mogelijk is tijdens de werkzaamheden (ALARP-principe).

3.1.1 *Integraal Veiligheidsplan Ontwerpfase*

In de voorbereidingen voor het onderhoudscontract is dit Integraal Veiligheidsplan Ontwerpfase opgesteld. Zoals in de inleiding reeds is benoemd is dit de wettelijke invulling van Rijkswaterstaat van het V&G-plan ontwerpfase zoals bedoeld in artikel 2.28 Arbeidsomstandighedenbesluit. Bij het opstellen van het Integraal Veiligheidsplan zijn er verschillende disciplines aangehaakt, zoals ook terug te lezen is in de ontwerp RI&E in bijlage B.

3.1.2 *Integraal Veiligheidsdossier*

Rijkswaterstaat heeft als Opdrachtgever een informatieverplichting richting de Opdrachtnemer. Dit houdt in dat Rijkswaterstaat de Opdrachtnemer alle mogelijk relevante informatie moet delen inzake veiligheid, zoals bekende bodemverontreinigingen, mogelijke aanwezigheid van asbest en Chroom VI, gevaarlijke locaties etc. Om zo goed mogelijk te voldoen aan deze informatieverplichting is in 2021 een inventarisatie gedaan naar alle areaalgebonden risico's binnen Oost Nederland. Deze risico-inventarisatie wordt met de Opdrachtnemer gedeeld. Dit document wordt beschouwd het V&G-dossier zoals bedoeld in artikel 2.30 Arbeidsomstandighedenbesluit. Wanneer er gesproken wordt over het IVD van het areaal wordt de Risico Inventarisatie bedoeld.

Naast de IVD's welke zijn opgesteld voor het areaal zijn er object specifieke IVD's aanwezig. Indien deze niet volledig zijn zal getracht worden om voor start werkzaamheden deze aan te vullen en alsnog over te dragen aan de opdrachtnemer.

Conform Arbobesluit art. 2.31 taken Coördinator voor de uitvoeringsfase dient de Opdrachtnemer tijdens het gehele project de IVD's te actualiseren zodra er door toedoen van de Opdrachtnemer bepaalde risico's worden weggenomen dan wel

worden geïntroduceerd. Opdrachtnemer dient verder te werken in de door Opdrachtgever aangeleverde documenten.

3.1.3 *Ontwerp RI&E*

Een belangrijk onderdeel van het Integraal Veiligheidsplan is de ontwerp RI&E (bijlage B). Per veiligheidsdomein worden de project- en locatie specifieke risico's geïnventariseerd. Voor de ontwerp RI&E zijn veiligheidsrisicosessies georganiseerd met verschillende disciplines, welke ook zijn benoemd in de ontwerp RI&E.

3.1.4 *Veiligheidscultuurmeting*

Jaarlijks voert het wegenteam Oost Nederland een veiligheidscultuurmeting uit om te peilen hoe het staat gesteld met de veiligheidscultuur. Rijkswaterstaat voert deze veiligheidscultuurmeting graag uit in samenwerking met de Opdrachtnemer om de gezamenlijke veiligheidscultuur in beeld te krijgen en via interventie naar een hoger niveau te tillen en elkaar te ondersteunen waar dat mogelijk is. Op basis van de meting wordt een verbeterplan opgesteld en worden de verbeteracties uitgevoerd. Een proactieve veiligheidscultuur is ook van belang in de samenwerking tussen OG en ON. Van ON wordt verwacht met een door hem geschikte delegatie aan te sluiten aan deze veiligheidscultuurmetingen.

3.1.5 *Veiligheid in Aanbestedingen*

Per 1-1-2022 implementeert Rijkswaterstaat 'Veiligheid in Aanbestedingen' (ViA). ViA is een gezamenlijk initiatief van diverse Opdrachtgevers en Opdrachtnemers in de bouw (Governance Code Veiligheid in de Bouw) en heeft tot doel het veiligheidsbewustzijn in de gehele keten in de bouw op uniforme wijze inzichtelijk te maken door toepassing van de veiligheidsladder en samen dit bewustzijn te verhogen. Bij alle GWW-projecten die op of na deze datum de aanbesteding publiceren, hanteert Rijkswaterstaat certificering op de Veiligheidsladder als contracteis voor onze Opdrachtnemers en hun onderaannemers. De wijze van de gevraagde certificering sluit qua diepgang aan op de grootte en complexiteit van het project.

Dit heeft geresulteerd in de volgende contracteis:

De Opdrachtnemer dient ten minste te voldoen aan de eisen behorende bij laddertrede 2 van het "Certificatieschema Veiligheidsladder".

Per 1-1-2022 is het verplicht dat opdrachtnemers welke werken willen aannemen voor Rijkswaterstaat gecertificeerd dienen te zijn op laddertrede 2.

Per 1-1-2024 is het verplicht om trede 3 gecertificeerd te zijn.

Het projectteam hecht er veel waarde aan wanneer een opdrachtnemer zich heeft laten certificeren op trede 3 of hoger op de veiligheidscultuurladder op het moment van aanbesteding.

3.2 Arbeidsveiligheid

Dit veiligheidsdomein is één van de belangrijkste veiligheidsaspecten als het gaat om directe impact op personen. De prioriteit ligt bij veiligheidsmanagement ten behoeve van eigen personeel en medewerkers van partijen die in opdracht van RWS werken.

Ten aanzien van arbeidsveiligheid bestaat uitgebreide wet- en regelgeving zoals de Arbeidsomstandighedenwet, -regeling en -besluit. Daarbij heeft OG (samen met ON) duidelijke omschreven taken en verantwoordelijkheden in het geheel zoals het bijhouden van een veiligheidsdossier met daarin Risico-Inventarisaties en -Evaluaties (RI&E), V&G-plannen en een ongevallenregistratie (bultmeldingen, bijna ongevallen, gevaarlijke situaties, zie ook 4.5.2).

Inzet hiervoor is dus vereist van zowel de OG als van de ON. Het onderhavige IVP omvat onder meer het V&G-plan (zoals bedoeld in artikel 2.28 van het Arbeidsomstandighedenbesluit). Onderdeel van het V&G-plan is de ontwerp RI&E (bijlage B). Risico's die thuishoren in de Bedrijfsrisico-inventarisatie en -evaluatie (BRI&E) van de ON zijn noch opgenomen in de ontwerp RI&E noch in dit IVP. Dit betreffen risico's die tot de standaardwerkzaamheden behoren van de ON. Daarnaast wordt er van de Opdrachtnemers verwacht dat hij/zij zich conformeert aan de beschikbare Arbo catalogi (bijvoorbeeld Bouw en Infra, hoveniers en groenvoorziening, etc.).

Een van de grootste risico's tijdens de uitvoering van het werk voor Rijkswaterstaat is aanrijding. Het werk wordt hoofdzakelijk uitgevoerd op en langs rijkswegen. Om dit risico zo goed mogelijk te kunnen beheersen wordt van ON geëist te werken conform het beleid Reductie Aanrijdgevaar, wat ook als contracteis is opgenomen in de vraagspecificatie. Voor de concrete invulling van dit beleid en meer details wordt verwezen naar het beleid Reductie Aanrijdgevaar ([Reductie Aanrijdgevaar \(gc-veiligheid.nl\)](https://www.rijkswaterstaat.nl/beleiden/veiligheid/Reductie-Aanrijdgevaar-gc-veiligheid.nl)). De Arbeidshygiënische strategie dient dan ook gevolgd te worden voor het bepalen van de juiste verkeersmaatregel per situatie.

De belangrijkste veiligheidsrisico's inzake Arbeidsveiligheid zijn:

- aanrijding weggebruikers;
- aanrijding met eigen materieel, bijvoorbeeld door beperkte werkruimte;
- gelijktijdige en achtereenvolgende werkzaamheden (paragraaf 3.2.2);
- avond/nachtwerk;
- werken langs spoor/werken nabij hoogspanning;
- blootstelling aan gevaarlijke stoffen;
 - asbest (in constructies, in bodem);
 - chroom VI;
 - ten aanzien van Chroom VI moet er vanuit worden gegaan dat dit aanwezig is op een object zolang niet is aangetoond dat het er **niet** op zit;
 - loodhoudende conservering;
 - teerhoudend asfalt;
 - kwartsstof;
 - dieselmotorenemissie;
 - gedumpt chemisch/gevaarlijk afval (waaronder drugsafval).
- besloten ruimtes, zoals pompkelders (risico's als H₂S);
- werken op hoogte.

In de ontwerp RI&E in bijlage B staan deze risico's ook beschreven inclusief de voorgestelde beheersmaatregelen.

3.2.1 *Calamiteiten*

Binnen het onderhoudscontract wordt van de Opdrachtnemer verwacht op te treden tijdens calamiteiten op en rondom de rijkswegen. De werkzaamheden zullen zich beperken tot het opstellen van verkeersmaatregelen om de hulpverleners een veilige werkplek te bieden en de weggebruikers veilig hun weg te laten vervolgen. Door het calamiteitenwerk heeft de Opdrachtnemer raakvlakken met alle in dit IVP genoemde veiligheidsdomeinen. Opdrachtnemer dient instructies op te volgen van het bevoegd gezag ter plaatse, dat zal vaak de Weginspecteur zijn of de Officier van Dienst van een van de hulpdiensten. Gezien calamiteitenwerk heel dynamisch is kunnen verschillende werkprocessen afwijken van de voorschriften.

3.2.2 *Gelijktijdige en achtereenvolgende werkzaamheden*

Tijdens de uitvoering van het werk zal het voorkomen dat er gelijktijdige werkzaamheden plaatsvinden. Om de Opdrachtnemer een goed beeld te geven welke werkzaamheden dit zijn, is er in de Annex VI een lijst opgenomen met daarin de verschillende projecten, welke werkzaamheden dit project behelst, wat de locatie is van de werkzaamheden, wanneer deze werkzaamheden worden uitgevoerd en welke opdrachtnemer deze werkzaamheden uitvoert.

Ook kunnen er achtereenvolgende werkzaamheden plaatsvinden. De OG dient in kaart te brengen of deze werkzaamheden invloed op elkaar hebben en dient er voor te zorgen dat deze invloed geen nadelige gevolgen heeft.

3.2.3 *Coördinatie Opdrachtnemer en derden*

Naast de coördinatieverplichting van de Opdrachtnemer naar zijn eigen personeel en eigen onderaannemers wordt van de Opdrachtnemer ook verwacht coördinerend op te treden naar gelijktijdige projecten zoals genoemd in paragraaf 3.2.2. Via het Verkeersloket wordt door Rijkswaterstaat de eerste check gedaan in hoeverre werkzaamheden gelijktijdig kunnen plaatsvinden. Hierbij zal het Verkeersloket altijd zorgen voor voldoende afstand en tijd tussen twee werkzaamheden. De Opdrachtgever heeft dan ook in de eerste instantie de verplichting om de werkzaamheden goed op elkaar af te stemmen. Van Opdrachtnemer wordt verwacht om in de dagelijkse praktijk toe te zien of er in diens areaal gelijktijdige werkzaamheden plaatsvinden zodat raakvlakken en risico's zo goed mogelijk kunnen worden beheerst. Andere opdrachtnemers in het areaal dienen zich aan te melden bij de coördinerende Opdrachtnemer. Van Opdrachtnemer wordt verwacht dat hij Opdrachtgever informeert wanneer er werkzaamheden plaatsvinden welke niet zijn aangemeld bij de Opdrachtnemer.

3.3 **Verkeersveiligheid**

Binnen dit onderhoudscontract moeten werkzaamheden worden uitgevoerd op en nabij de Rijkswegen, tijdens deze werkzaamheden kan tevens sprake zijn van raakvlakken met het onderliggende wegennet. Tijdens de uitvoering van werkzaamheden op en langs de weg ontstaan risico's op aanrijding en verkeersongevallen, zowel voor het verkeer als voor de werknemers die de verkeersmaatregelen plaatsen en de werknemers die binnen een verkeersmaatregel werkzaamheden uitvoeren. Hierdoor is een sterke raakvlak aanwezig met het

veiligheidsdomein 'Arbeidsveiligheid'. Beide domeinen dienen in samenhang in beschouwing te worden genomen.

Maatregelen om de verkeersveiligheid zoveel mogelijk te beheersen zijn situatie afhankelijk. Hieronder staat een aantal generieke beheersmaatregelen (niet uitputtend):

- **werken conform Beleid Reductie Aanrijdgevaar;**
- zoveel mogelijk werken in een volledige afsluiting (bronaanpak);
- indien een bronaanpak niet mogelijk is, gemotiveerd afschalen en werken achter een collectieve afscherming (zoals barriers);
- geen werkzaamheden boven de doorgaande weg uitvoeren;
- obstakelvrije ruimte vrijhouden, bijv. bij opslag maairollen;
- het zoveel mogelijk scheiden van werkverkeer en wegverkeer;
- toepassen juiste verkeersmaatregelen conform CROW-publicatie 529 'Maatregelen op autosnelwegen', Werk in uitvoering 96a, CROW-publicatie 527 'Maatregelen op niet-autosnelwegen' 96b (onderliggend wegennet).
 - Als aandachtspunt voor bovenstaand punt, gezien de uit te voeren werkzaamheden, wil OG meegeven dat er een goede beoordeling dient te komen voor het inzetten van figuur 430 uit "Werk in uitvoering\WIU 2020 – Standaardmaatregelen op autosnelwegen". Zo wordt figuur 430 niet geaccepteerd voor het uitvoeren van maaiwerkzaamheden waarbij het personeel zich buiten bevindt (bijvoorbeeld personeel met een bosmaaier).

De grootste risico's ten aanzien van Verkeersveiligheid zijn:

- aanrijding van weggebruikers met verkeersmaatregelen;
- Inrijders in het werkvak door weggebruikers of hulpdiensten en daarbij het risico op aanrijding van werknemers;
- schrikreacties of incidenten door werkzaamheden;
- incidenten door onduidelijke verkeersmaatregelen.

3.4 Nautische veiligheid

Binnen het beheersgebied komen kruisingen met vaarwegen voor. Er worden geen werkzaamheden uitgevoerd op of aan vaarwegen. Het onderhoudswerk heeft slechts een raakvlak met nautische veiligheid wanneer er werkzaamheden worden uitgevoerd aan bruggen, nabij bruggen en nabij vaarwegen. De belangrijkste risico's ten aanzien van nautische veiligheid zijn:

- werkzaamheden boven vaarwegen;
 - aannemer dient rekening te houden met vallende materialen;
 - aannemer dient rekening te houden met las/slijpwerkzaamheden boven vaarwegen waarop ook kegel schepen varen.
- valgevaar;
- verdrinkingsgevaar.

Werkzaamheden aan scheepvaartseinen, verlichting en DVM vallen buiten de scope van dit onderhoudscontract. Dit werk zal worden uitgevoerd door een andere onderhoudsaannemer, welke wordt aangestuurd door het A-vaarwegenteam in Oost Nederland. Raakvlakken met deze werkzaamheden en andere werkzaamheden staan beschreven in paragraaf 3.2.2.

3.5 Veiligheid tegen overstromen

Binnen de scope van het werk waarvoor dit IVP van toepassing is, zijn er geen waterkeringen of soortgelijke constructies aanwezig welke moeten worden beheerd door ON. De aanwezige waterkeringen worden allen beheerd door een ander organisatieonderdeel van Rijkswaterstaat of de daarvoor verantwoordelijke waterschap. Hierdoor is dit veiligheidsthema dan ook niet van toepassing.

3.6 Externe veiligheid

Externe veiligheid gaat over de risico's voor mens en milieu bij productie, gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. Voor dit contract worden geen werkzaamheden in relatie tot externe veiligheid uitgevoerd. Echter zijn er wel raakvlakken met externe veiligheid en gevaarlijke stoffen. Denk hierbij aan pompstations, ondergrondse buisleidingen met gevaarlijke inhoud en het transport van gevaarlijke stoffen over het wegennet. Diverse rijkswegen binnen Oost Nederland zijn aangewezen als basisnetroute. Dit zijn onder andere de A1, A12 en de A15. Zie voor het volledige en actuele overzicht bijlage I in de Regeling Basisnet.

Actuele en locatie gebonden informatie met betrekking tot gevaarlijke stoffen/ externe veiligheid is te vinden in de risicokaart (te raadplegen via www.risicokaart.nl).

De belangrijkste risico's ten aanzien van externe veiligheid betreffen:

- incidenten (explosie, vrijkomen gevaarlijke stoffen) tijdens vervoer van gevaarlijke stoffen door dorps- en stadskernen door ingestelde omleidingen van de ON; en
- incidenten tijdens werkzaamheden op verzorgingsplaatsen nabij tankstations en vulpunten.

3.7 Machineveiligheid

Machineveiligheid beschrijft het proces om tot een veilig te gebruiken machine te komen in de omgeving waarin het gebruik van die machine voorzien is. Machineveiligheid omvat diverse (Europese) wet- en regelgeving (o.a. de Machinerichtlijn). In Nederland zijn de verplichtingen die voortvloeien uit de Europese Machinerichtlijn terug te vinden in het Warenwetbesluit Machines. Voor dit contract is niet voorzien dat de ON ingrijpende wijzigingen gaat uitvoeren aan bestaande machines of nieuwe machines gaat ontwerpen en heeft dus voornamelijk met machineveiligheid te maken in het kader van het uitvoeren van het dagelijkse beheer en onderhoud (raakvlak met arbeidsveiligheid). Zie hiervoor het domein 'arbeidsveiligheid' en de ontwerp RI&E in bijlage B.

Aandachtspunt voor de ON betreft de staat van de machines welke in het beheer zijn van Rijkswaterstaat. In de eerste instantie worden alle nieuw toe te passen machines conform machinerichtlijn (CE-markering) opgeleverd. Echter zijn er ook machines in beheer welke niet (meer) voldoen aan de laatste normen en richtlijnen. Tevens dient er gewerkt te worden aan machines welke mogelijk niet meer naar behoren functioneren door bijvoorbeeld een calamiteit, waarbij een personenwagen een machine heeft aangereden. Om veilig werken toch mogelijk te maken wordt er verwezen naar het veiligheidsdomein 'elektrische veiligheid'.

De belangrijkste veiligheidsrisico's voor machineveiligheid binnen dit onderhoudscontract zijn:

- beknelling door bewegende delen, bijvoorbeeld door slagbomen, pompen en CADO's;
- elektrocutie door ondeugdelijke (elektrische) machines; en
- risico op letsel tijdens werkzaamheden aan de pompen en leidingen van de brandweer aan de Tacitusbrug en andere onderdoorgangen (bijv. eoducten).

Eventuele beheersmaatregelen zijn:

- spanningsvrij werken (LOTOTO);
- deugdelijke afscherming van beweegbare delen conform Machinerichtlijn.

Alle beweegbare objecten in het areaal, zoals de Reevesluis, Roggebotsluis, Rampsolkering en de Ramspolbrug vallen niet onder dit onderhoudscontract.

3.8 Elektrische veiligheid

Binnen de scope van het project valt ook het onderhouden en beheren van elektrische installaties. Bij het werken aan of bij elektrische installaties ontstaan onder meer risico's op het in aanraking komen met spanning voerende delen. Bijvoorbeeld bij het werken met openbare verlichting, VRI's en voedingskasten. Rijkswaterstaat conformeert zich voor de bedrijfsvoering van elektrische installaties en elektrische arbeidsmiddelen aan de normen NEN 3140 (laagspanning) en de NEN 3840 (hoogspanning). De norm die richting geeft aan de inrichting van de bedrijfsvoering van elektrische installaties (BEI) is de NEN-EN 50110. Zonder specifieke aanwijzing wordt binnen RWS iedereen als 'leek' beschouwd. Dit geldt ook voor medewerkers die wel een elektronische achtergrond hebben maar niet formeel zijn aangewezen voor de werkzaamheden onder verantwoordelijkheid van RWS. De technische installatieverantwoordelijkheid (T-IV) is belegd bij het district. Betreffende contactgegevens zijn beschikbaar en op te vragen bij de districten.

ON dient het onderwerp elektrische veiligheid in zijn veiligheidsplan op te nemen. Hij zal hier zelf - in relatie tot het werk - een risicoanalyse op uit moeten voeren.

De belangrijkste risico's ten aanzien van elektrische veiligheid zijn:

- elektrocutie tijdens reparatie aan elektrische componenten, zoals matrixborden, e-kasten, portalen, etc.;
- struikelen, vallen door slechte bereikbaarheid van verschillende elektrische componenten. Niet alle elektrische componenten zijn even goed bereikbaar, denk daarbij aan werken op hoogte, ontbreken inspectiepaden naar e-kasten, hoge begroeiing rondom elektrische componenten;
- risico op veranderende omstandigheden in e-kasten, bijvoorbeeld wanneer sloten aan de installatie veranderen of wanneer iemand de situatie in de kast wijzigt (vandalisme, sabotage, onwetendheid); en
- gebrek aan kennis ON, bijvoorbeeld door onduidelijke schakelprocedure, verantwoordelijkheden zijn niet goed vastgelegd.

3.9 Tunnelveiligheid

Binnen het onderhoudscontract worden er geen werkzaamheden uitgevoerd in of aan tunnels. Het veiligheidsdomein tunnelveiligheid is dan ook niet van toepassing binnen dit onderhoudscontract. Opgemerkt wordt dat in het areaal van Oost

Nederland Noord de Salland-Twentetunnel in Nijverdal aanwezig is waardoor een raakvlak kan ontstaan tussen de tunnel en de werkzaamheden op de N35 door de ON. De tunnel wordt beheerd door een separate onderhoudsaannemer, welke wordt aangestuurd door het Tunnelteam van Rijkswaterstaat. Dit raakvlak staat ook benoemd in paragraaf 3.2.2.

3.10 Constructieve veiligheid

In het kader van constructieve veiligheid gaat het om de veiligheid van constructies in relatie tot sterkte, belasting, schade, levensduur etc. De constructieve veiligheid kan afnemen door bijvoorbeeld gewijzigd gebruik (gebruiksintensiteit is toegenomen), schades, einde levensduur en specifieke risico's zoals vermoeiing van staal, betonrot en scheurvorming bij betonconstructies en houtrot bij houtconstructies. In onderhoudscontracten zelf worden doorgaans, als alleen wordt onderhouden, geen dusdanige wijzigingen aan objecten verricht, dat in het kader van constructieve veiligheid aparte producten dienen te worden opgesteld. Constructieve veiligheid blijft echter van belang: bestaande constructies kunnen onveiliger zijn dan verondersteld.

Binnen dit onderhoudscontract zullen er slechts enkele raakvlakken zijn met het veiligheidsdomein constructieve veiligheid. Indien er schades zijn aan constructies, bijvoorbeeld door aanvaring, heeft de ON mogelijk als calamiteitenaannemer de taak om verkeersmaatregelen op te zetten. De beoordeling, reparatie en alles daaromheen wordt gecoördineerd en uitgevoerd door andere partijen. Daarnaast dient ON zich voorafgaand aan de werkzaamheden op of onder kunstwerken zich ervan te vergewissen dat het kunstwerk constructief in die staat is dat de werkzaamheden veilig uitgevoerd kunnen worden.

3.11 Sociale veiligheid

In het kader van sociale veiligheid gaat het om de mate waarin mensen beschermd zijn en zich beschermd voelen tegen persoonlijk leed door misdrijven (criminaliteit), overtredingen en overlast door andere mensen. Het draait om beleving van gebruikers in openbare ruimtes en wordt veroorzaakt door of dreiging van menselijk handelen. Sociale veiligheid speelt binnen dit project voornamelijk een rol vanwege overlast door bijvoorbeeld (zwerf)afval en het slecht onderhouden van de objecten (graffiti, defecte verlichting langs wegen en bij (fiets)tunnels etc.) maar ook in het kader van onveiligheidsgevoel als gevolg van bijvoorbeeld werken bij een hangplek, donkere/ afgeschermd plaatsen en bedreiging of geweld.

De belangrijkste aandachtspunten voor het veiligheidsdomein sociale veiligheid zijn:

- agressieve weggebruikers, verzamelende hooligans, boze groepen;
- illegale lozing van afval, waaronder op verzorgingsplaatsen;
- chemisch en gevaarlijk afval waaronder drugsafval;
- donkere plaatsen (door te weinig of defecte verlichting), zoals verzorgingsplaatsen, fietstunnels;
- solitair werken door verkeersregelaars;
- Ontmoetingsplaatsen waar bezoek door derden ongewenst is en vooral de overlast rondom; en
- onopgeruimde verzorgingsplaatsen.

Bovenstaande risico's zijn van toepassing op de werkzaamheden van de ON, maar ook voor weggebruikers en derden welke gebruik maken van de rijkswegen. De bovenstaande risico's zijn deels door de ON te beheersen door tijdig en conform contract onderhoud uit te voeren aan objecten en locaties welke gevoelig zijn voor sociale onveiligheid, zoals verzorgingsplaatsen. Overigens voldoen niet alle verzorgingsplaatsen aan de RWS-richtlijn 'Verzorgingsplaatsen'.

3.12 Brandveiligheid

In het kader van brandveiligheid gaat het om de veiligheid van personen met betrekking tot brand en de gevolgen daarvan. Het raakvlak met dit domein is naar verwachting beperkt en heeft voornamelijk betrekking op het uitvoeren van brandgevaarlijke werkzaamheden of het uitvoeren van werkzaamheden nabij risicovolle objecten zoals benzinestations, tunnels en besloten ruimten.

De belangrijkste aandachtspunten/oorzaken voor het veiligheidsthema brandveiligheid zijn:

- opslag van bermmaaisel met kans op broeien;
- gestort materiaal op verzorgingsplaatsen, zoals banken en ander brandgevaarlijk afval;
- brandende voertuigen;
- natuurbrand, bijvoorbeeld door overslag na een calamiteit;
- natuurbrand door bijvoorbeeld achterstallig groenonderhoud;
- brand in tunnels en tunnelbakken, zoals tunnelbak Steenwijk, Hoogeveen en tunnel Nijverdalen; en
- gevaarlijke stoffen op de weg bij een calamiteit, zoals olie en andere brandgevaarlijke stoffen.

Opgemerkt wordt dat het werk van ON niet altijd een directe relatie heeft met het veiligheidsdomein brandveiligheid. Gezien de ON naast het reguliere onderhoudswerk ook als calamiteitenaannemer optreedt, kan het zijn dat er tijdens een calamiteiteninzet raakvlakken zijn met brandveiligheid. Zie ook paragraaf 3.2.1.

3.13 Integrale beveiliging

Integrale beveiliging omvat Security (fysieke beveiliging), Cybersecurity, Privacy en Integriteit en betreft de beveiliging van vitale infrastructurele objecten en de beveiliging van objecten die vallen onder het RWS corporate beveiliging en security beleid. Security in de zin van beveiliging tegen ongewenste handelingen (bijvoorbeeld diefstal, opzettelijk veroorzaken van storingen, etc.) dient aandacht te krijgen.

Binnen het onderhoudscontract is de relatie met Integrale beveiliging beperkt. Er worden binnen het onderhoudscontract geen werkzaamheden voorzien aan of met gevoelige gegevens, zoals persoonsgegevens. Verder worden er weinig werkzaamheden verricht aan vitale infrastructurele objecten, zoals beweegbare bruggen. De risico's en aandachtspunten inzake Integrale beveiliging beperken zich tot:

- ongewenst openen van E-kasten (doordat ON deze niet goed afsluit);
- vandalisme in of aan E-kasten tijdens het werk van ON hieraan;
- bereikbaarheid van pompinstallaties en pompkelders, deze zijn mogelijk niet altijd even goed bereikbaar;

- kwijtraken sleutels, toegangscode's e.d.; en
- onvoorzichtig omgaan met gegevens zoals tekeningen, rapportages, etc.

4 Afspraken

4.1 Aanstelling Coördinator uitvoeringsfase

De ON dient conform het Arbeidsomstandighedenbesluit een Coördinator Uitvoeringsfase aan te stellen, die gedeeltelijk de taken van de Coördinator Ontwerpfase over zal nemen.

4.2 Melding Nederlandse Arbeidsinspectie

Het werk dient voorafgaand aan de uitvoering te worden gemeld bij de Nederlandse Arbeidsinspectie (voorheen Inspectie SZW). Gezien de looptijd van het werk langer is dan 500 mensdagen is het verplicht om een melding van het werk uit te voeren. De Opdrachtnemer dient Opdrachtgever schriftelijk aan te tonen dat de melding is uitgevoerd.

4.3 Actualisatie IVP en RI&E

Dit IVP is opgesteld tijdens de contractvoorbereidingsfase. Het V&G-plan uitvoering en de RI&E dient geactualiseerd te worden indien de voortgang van het project of onderdelen daarvan daartoe aanleiding geven. Om de opdrachtgever aan zijn vergewisplicht te kunnen laten voldoen, zullen dus ook alle wijzigingen via de opdrachtgever moeten verlopen. Tevens wordt de geactualiseerde versie gedeeld en besproken met OG.

4.4 Warme overdracht

Bij gunning

Na afloop van de contractvoorbereidingsfase zal de OG het werk uitbesteden aan een marktpartij (ON). Tijdens de overdrachtsbespreking zal de V&G-coördinator Ontwerpfase voor de contractvoorbereidingsfase (OG) in een warme overdracht o.a. de volgende documenten overdragen aan de V&G-coördinator realisatiefase van de Opdrachtnemer:

- dit IVP, geactualiseerd na gunning;
- ontwerp RI&E tot en met de contractvoorbereidingsfase;
- relevante informatie uit de beschikbare Integrale Veiligheidsdossiers.

In het overleg wordt o.a. dit IVP en het IVD (inclusief object-RI&E's) besproken en worden BTO-keuzes toegelicht. Tijdens het overleg worden verwachtingen ten aanzien van veiligheid gedeeld en worden afspraken gemaakt over directe communicatielijnen in het geval van incidenten. Daarnaast is dit het moment voor ON om onduidelijkheden in het IVP aan te kaarten, zodat OG dit kan verduidelijken. In het overleg worden ook belangrijke telefoonnummers en contactpersonen gedeeld en ingevuld in paragraaf 2.3.

Na afloop contract

Bij de afronding van het project zullen alle relevante (veiligheids-)stukken als o.a. de bijgewerkte (actuele) IVD's weer over worden gedragen aan de Opdrachtgever volgens in het contract afgesproken sjabloon en proces (zie vraagspecificatie werk deel 2 paragraaf 2 'leveren gegevens uitvoeringswerkzaamheden' voor minimale eisen IVD).

4.5 Incidentenregistratie en -afhandeling en calamiteiten

Arbeidsincidenten en (bijna) ongevallen kunnen worden voorkomen en dienen, ongeacht aan welke zijde deze gebeuren (OG, ON of omgeving), gemeld en geregistreerd te worden. De verantwoordelijkheid voor het melden van incidenten en afwijkende en onveilige situaties ligt bij alle medewerkers en partijen. Dat geldt voor alle incidenten en risico's langs de weg, op en nabij het water, op de werkvloer, etc. De meldingen worden bijgehouden om mogelijk hiervan te leren en herhaling van vergelijkbare incidenten te voorkomen.

om landelijk inzicht te krijgen in ongevallen, wordt er vanuit RWS verwacht dat er een registratie plaatsvindt volgens de standaard (MIR) procedure voor incidentregistratie en -afhandeling. Dit kan door een directe invoer in het MIR-systeem of wanneer door ON aangeleverde periodieke informatie via een "bulkmelding" aan het loket incidentmeldingen wordt aangeboden. Voor deze informatieoverdracht is een format beschikbaar en zal in overleg met Opdrachtnemer naar de meest praktische uitwerking worden gekeken om hier invulling aan te geven.

Opdrachtgever ziet een meerwaarde wanneer er toegang zal worden verkregen tot het meldingssysteem dat door Opdrachtnemer reeds in haar organisatie is geïmplementeerd. Opdrachtgever ziet bij een volwaardig gebruik van één gezamenlijk meldingssysteem, mogelijkheden om efficiëntie te bereiken met de opdrachtnemer bij zowel het melden als het ontsluiten van meldingen. Met de juiste toegangsmogelijkheden voor Opdrachtgever wordt een samenwerking gecreëerd, waarbij naast het gebruik als gezamenlijke meldingentool, tevens op willekeurige momenten informatie kan worden ontsloten voor inzicht in voortgang en status van meldingen en geformuleerde beheersmaatregelen.

Indien een incident meldingsplichtig is, dient de Opdrachtnemer dit aan de Nederlandse Arbeidsinspectie (voorheen Inspectie SZW) te melden (ook indien blijkt dat een incident later pas meldingsplichtig is) en te starten met een onderzoek.

4.5.1 *Organisatie rond calamiteiten*

De organisatie rond calamiteiten staat omschreven in het Calamiteitenplan. Het calamiteitenplan is voor start van de uitvoeringsfase door de opdrachtnemer opgesteld en afgestemd tussen opdrachtgever, opdrachtnemer en hulpverleningsdiensten. In het calamiteitenplan is vastgelegd wie met wie contact opneemt in welke situatie.

Specifiek voor incidenten met weggebruikers zijn landelijke afspraken gemaakt tussen wegbeheerder en hulpverleningsdiensten in het kader van Incident Management. Concreet betekent dit dat de primaire afhandeling van incidenten berust bij de wegbeheerder. Hierbij kan de opdrachtnemer een rol spelen in ondersteuning en afhandeling. Daadwerkelijke calamiteiten zullen via de crisisorganisatie van Rijkswaterstaat verlopen. Het projectteam heeft daarbij eventueel slechts een informerende functie, daar waar het gaat om objectkennis.

4.5.2 *Registratie en afhandeling (bijna-)ongevallen, gevaarlijke situaties en incidenten*

Melden van incidenten is belangrijk, omdat op basis hiervan geleerd kan worden wat de mogelijke oorzaken waren en hiermee voorkomen kan worden dat een vergelijkbaar incident zich voordoet. Ook onveilige situaties die nog niet tot een echt incident hebben geleid zijn juist belangrijk om te melden. Op die manier kan

ingegrepen worden om te voorkomen dat die situatie tot een ongeval leidt. In lijn met de proactieve veiligheidscultuur is het streven om zoveel mogelijk te leren van gevaarlijke situaties om herhaling van gevaarlijke situaties te voorkomen en het streven van 0 doden en 0 gewonden waar te kunnen maken.

Incidenten betreffen:

- ongevallen en bijna-ongevallen;
- onveilige situaties;
- situaties met agressie en geweld.

Het gaat om alle incidenten/situaties waarbij de OG als werkgever, beheerder of Opdrachtgever invloed kan hebben.

Bij ernstige ongevallen/doden informeert de ON terstond de contractmanager van OG, die op zijn beurt de projectmanager en technisch manager informeert. Het direct melden is van belang zodat de OG kan besluiten of zij een incidentenonderzoek wil starten. Onderzoek is afhankelijk van de ernst van de situatie en mogelijke gevolgschade.

In onderstaande tabel staat weergegeven binnen welke tijdsduur verwacht wordt dat een incident wordt gemeld aan Opdrachtgever.

Incident	Melden	Actiehouder
Ongeval, zwaar letsel (overlijden, ziekenhuis opname, verzuim langer dan 24 uur)	Direct, bijv. via appgroep	Opdrachtnemer
Ongeval, licht letsel	Direct	Opdrachtnemer
Ongeval, zonder letsel	Binnen 24 uur	Opdrachtnemer
Bijna-ongeval	maandelijks	Opdrachtnemer
Gevaarlijke situatie	maandelijks	Opdrachtnemer
Situatie met agressie en geweld	Binnen 24 uur	Opdrachtnemer

Om landelijk inzicht te krijgen in ongevallen, wordt er vanuit RWS verwacht dat er een registratie plaatsvindt volgens de standaard (MIR) procedure voor incidentregistratie en –afhandeling. Dit kan door een directe invoer in het MIR-systeem of wanneer door ON aangeleverde periodieke informatie via een "bulkmelding" aan het loket incidentmeldingen wordt aangeboden. Voor deze informatieoverdracht is een format beschikbaar en zal in overleg met Opdrachtnemer naar de meest praktische uitwerking worden gekeken om hier invulling aan te geven.

Opdrachtgever ziet een meerwaarde wanneer er toegang zal worden verkregen tot het meldingssysteem dat door Opdrachtnemer reeds in haar organisatie is geïmplementeerd. Opdrachtgever ziet bij een volwaardig gebruik van één gezamenlijk meldingssysteem, mogelijkheden om efficiëntie te bereiken met de opdrachtnemer bij zowel het melden als het ontsluiten van meldingen. Met de juiste toegangsmogelijkheden voor Opdrachtgever wordt een samenwerking gecreëerd, waarbij naast het gebruik als gezamenlijke meldingentool, tevens op willekeurige momenten informatie kan worden ontsloten voor inzicht in voortgang en status van meldingen en geformuleerde beheersmaatregelen.

4.6 Interne overlegstructuur

Om Integrale Veiligheid goed te beheersen en alle betrokkenen voldoende op de

hoogte te houden is het nodig om structureel overleg te voeren over dit onderwerp, intern en extern. Deze overleggen worden op een gestructureerde wijze vastgelegd. Veiligheid is tevens een vast agendapunt bij ieder overleg binnen Rijkswaterstaat.

In onderstaande overleggen staat veiligheid op de agenda. Vanuit technisch management kan inhoudelijk een bijdrage worden geleverd aan de voorbereiding van het overleg.

Overleg	Doel
IPM-team overleg	Voor integrale veiligheid: beslissingen nemen. Sturing geven aan het projectteam, prioriteren. Stand van zaken, knelpunten, risico's.
Technisch teamoverleg	Inhoudelijke aansturing van team techniek en het maken van werkafspraken. Hiervan wordt een actielijst bijgehouden. Veiligheid is een agendapunt
Overleg TM, PIV en VGC	Stand van zaken integrale veiligheid bij OG en ON. Incidenten en (bijna) ongevallen delen en bespreken.

4.7 Externe overlegstructuur

In overleggen met de omgeving en met de opdrachtnemer heeft veiligheid een plaats. Deels kunnen hier knelpunten van stakeholders worden gesignaleerd, daarnaast kan de ambitie van het projectteam en van Rijkswaterstaat worden uitgedragen.

OG en ON stellen na opdrachtverlening gemeenschappelijk een overlegstructuur op waar veiligheid gestructureerd onderdeel van is, onderstaande opsomming geeft een leidraad naar wat OG in ieder geval verwacht als minimum.

Overlevorm	Deelnemers	Doel	Frequentie
PSU	IPM-teams van OG en ON	Op hoofdlijnen het project monitoren. "Samen-werkingsgericht" Bespreken van eventuele knel- en succespunten. Veiligheidsdoelstelling toelichten.	1x
PFU	IPM-teams van OG en ON	Op hoofdlijnen het project monitoren. "Samen-werkingsgericht" Bespreken van eventuele knel- en succespunten. Evalueren veiligheid.	Jaarlijks
TM-overleg	TM van OG en ON	Bespreken van de stand van zaken met betrekking tot de technische inhoud van het project, maar zeker ook veiligheid als vast agendapunt.	Wekelijks
Voortgangsoverleg	CM/TM van OG en ON	Bespreken van de stand van zaken/ voortgang.	Maandelijks
V&G- coördinator uitvoeringsfase - overleg	TM/ VGC van OG/ PIV en ON + Leidinggevend onderaannemers	Bespreken issues en incidenten meldingen	Periodiek
Veiligheidsoverleg	Vrij	Veiligheidszaken, waarnemingen veiligheid bespreken, incidenten bespreken, trends benoemen	Periodiek, risicogestuurd vaker

Veiligheidsdag	n.t.b. (decision makers)	Veiligheidsthema bespreken met ON's van het cluster (gezamenlijke sessie met alle ON's van het cluster), ervaringen en beheersmaatregelen delen tussen ON's en RWS.	Jaarlijks
----------------	--------------------------	---	-----------

5 Wijze van toezicht

5.1 Projectfase

Opdrachtgever is voornemens om middels hierna beschreven maatregelen de veiligheid in het proces verder te borgen. Niet alle, per fase, beschreven maatregelen zullen worden toegepast, dit is mede afhankelijk van het risicoprofiel.

5.1.1 Ontwerpfase

- Rijkswaterstaat heeft wettelijke verplichtingen met betrekking tot de coördinatie van V&G-zaken. Zo wijst Rijkswaterstaat vanaf de voorbereidingsfase (conform Arbowetgeving) een V&G-coördinator ontwerpfase aan.
- In de contractstukken beschrijven we de veiligheidsfilosofie, ambitie en doelstellingen in de uitvoeringsfase. Het IVD wordt bij de contractstukken gevoegd, met de laatste inzichten met betrekking tot integrale veiligheid. De toprisico's m.b.t. veiligheid worden opgenomen in het risicodossier OG. Dit helpt het project bij de beheersing van de risico's.
- Het risicodossier wordt (minimaal) gedurende het hele project geüpdatet en waar nodig, bijvoorbeeld op basis van bevindingen, geactualiseerd.
- Opdrachtgever draagt zorg dat BTO-keuzes transparant en reproduceerbaar zijn.
- Opdrachtgever dient zich in de ontwerpfase te vergewissen dat Opdrachtnemer de werkzaamheden veilig uit kan voeren en dient dit ook aantoonbaar te maken middels het aanleveren van benodigde informatie om een veilige werkwijze te ontwerpen, toetsen van veiligheidsdocumenten en het uitvoeren van veiligheidsrondes (om te toetsen of beoogde beheersmaatregelen in de praktijk uitvoerbaar zijn).

5.1.2 Uitvoeringsfase

Om de interactie met de ON goed vorm te kunnen geven en een waardig gesprekspartner te kunnen zijn, en invulling te geven aan de rol van Veiligheid en gezondheidscoördinator (VGC) zoals bedoeld in het Arbeidsomstandighedenbesluit zal een VGC en een coördinator ontwerpfase worden aangesteld. Middels onderstaande acties wordt er gedurende de realisatie invulling geven aan onze verantwoordelijkheden.

- Direct na de aanbesteding (bij de startbijeenkomst) communiceren wij als RWS gericht welk doel we als RWS hebben en wat onze verwachtingen van de beoogde ON op het gebied van integrale veiligheid zijn (interactie). Tevens vragen wij expliciet aandacht voor het integraal veiligheidsdossier dat bij de contractstukken zit. Middels een warme overdracht worden de relevante stukken voor veiligheid overgedragen aan de opdrachtnemer.
- Als projectteam borgen wij bij werkzaamheden binnen en buiten kantoor tijden dat wij bereikbaar zijn voor ON. Bij start uitvoering zal OG ON nader informeren hoe dit georganiseerd is en wie waarvoor op welk moment bereikbaar is.
- Ruim voordat de schop in de grond gaat, zorgen wij dat wij inzicht hebben

in hoe het Veiligheidsmanagementsysteem (VMS) van de ON in elkaar zit. Dit doen wij bij voorkeur door hierover in gesprek te gaan met de opdrachtnemer. Door het veiligheidsmanagementsysteem (VMS) vroegtijdig te bespreken willen we het vertrouwen hebben dat de opdrachtnemer gesteld staat voordat het werk begint, in dit geval betekent dat: het VMS zit goed in elkaar (conform eis vraagspecificatie projectmanagement IV110) en er wordt volgens het VMS gewerkt. Bovendien geven we de opdrachtnemer de tijd om, als dat nodig is, zijn VMS te verbeteren dan wel zijn werkprocessen aan te passen aan zijn VMS. Op deze wijze streven wij naar dat ON de mogelijkheden heeft om tijdig te kunnen leren van geconstateerde verbeterpunten.

- Om een beeld te vormen over het VMS ON vragen we ook altijd om een IVP ter acceptatie van de ON dat we gericht toetsen. Het toetsresultaat van het IVP en de interactie met de ON op het gebied van Integrale Veiligheid biedt input voor een update en kwantificering van het risicodossier én de procesrisico's.
- Naast de acties hierboven is een beheersmaatregel hierop dat we vroegtijdig een systeem-/procestoets uitvoeren om bevestiging te krijgen van ons beeld dat Integrale Veiligheid door de ON beheerst wordt. Hiermee geven we onszelf ook de tijd om te verifiëren dat er sprake is van een werkend VMS vóórdat de uitvoering begint. Om goed te werken is het van belang dat het VMS doorleefd is, de organisatie is ingericht en de processen bekend zijn.
- Bij toetsen van andere processen, zoals het ontwerpproces, of het risicomanagementproces, omgevingsmanagement nemen we (waar een belangrijk raakvlak is) integrale veiligheid mee. Zo verifiëren we de opzet en het bestaan van het VMS wordt, vóór de uitvoering buiten begint. Zodra er buiten wordt gewerkt wordt ons beeld bevestigd op basis van toetsen, waarnemingsrondes, en veiligheidsrondes (de werking van het PMS).
- Ook wonen we risicogestuurd toolboxmeetings en kick-off meetings bij om meer beeld te krijgen bij de beheersing van Integrale Veiligheid door de ON.
- Bij wijzigingen staan we gericht stil bij de mogelijke consequenties ten aanzien van veiligheid. Zo wordt veiligheid bij eventuele Trade-Off-Matrices altijd als criterium meegenomen.

5.2 V&G-coördinator bij opdrachtgever en opdrachtnemer

De taken en verantwoordelijkheden binnen het team zijn beschreven in bijlage D van dit IVP. ON dient conform de eisen uit de VSP invulling te geven aan haar taken en verantwoordelijkheden. OG blijft verantwoordelijk voor hoe ON zijn verantwoordelijkheden en taken invult. De taken van de V&G-coördinator voor de uitvoeringsfase zijn wettelijk aan de ON toegewezen. In het contract is eveneens de coördinatie van nevenopdrachtnemers, derden en voorgeschreven zelfstandige hulppersonen aan de ON toegewezen. Deze coördinatie is met name van belang voor borging en beheersing van de samenlooprisico's voortkomend uit de samenwerking door meerdere werkgevers en de wisselwerking met doorgaande exploitatiewerkzaamheden.

Zie voor verantwoordelijke VGC Ontwerpfase OG paragraaf 2.2.4.

5.3 Toezicht

Er zullen verschillende wijzen van toezicht worden toegepast door de Opdrachtgever. Dit doet Opdrachtgever deels om te voldoen aan de wettelijke Opdrachtgeversverplichting zoals bedoeld in artikel 2.32, maar ook om goed hoogte te krijgen van de werkzaamheden en samen veilig werken mogelijk te maken. Onderstaande opsomming geeft een niet limitatieve weergave van de toezichtsinstrumenten welke zullen worden toegepast om toe te zien op de veilige uitvoering van de werkzaamheden.

- Periodiek worden er (zowel aangekondigd als onaangekondigd) veiligheidsrondes gelopen door de Projectadviseur Integrale Veiligheid (PIV) of andere projectteamleden. Waar mogelijk of indien nodig sluiten andere leden van het projectteam aan. Deze toets op veiligheid wordt steekproefsgewijs over de verschillende contracten uitgevoerd. De frequentie van de veiligheidsrondes wordt risicogestuurd bepaald.
- Tweemaal per jaar per contract wordt er een SCB-toets op integrale veiligheid uitgevoerd.
- Tweemaal per jaar per contract wordt er een Safety Walk georganiseerd. Bij deze Safety Walk sluiten leden aan van het management van zowel Opdrachtgever als van Opdrachtnemer.
- In het areaal rijden er wegininspecteurs rond. De wegininspecteurs rijden ook langs de werkzaamheden. Dit is een actieve vorm van toezicht welke voornamelijk gericht is op de verkeersveiligheid en de kwaliteit van de verkeersmaatregelen in relatie tot de veiligheid van de weggebruikers.
- Steekproefsgewijs worden er RQI-audits uitgevoerd bij de werkzaamheden. Deze RQI-audits zijn toetsen op de veiligheid van verkeersmaatregelen, incidentmanagement of van de verkeersveiligheid in het areaal. Deze RQI-audits worden uitgevoerd door verkeerskundigen. De resultaten worden gedeeld met de Opdrachtnemer zodat zij hier op kunnen reageren en eventuele verbeteringen kunnen doorvoeren.
- VTW's en POF's wordt niet geaccepteerd wanneer er niet (indien van toepassing) aanvullend is gekeken naar veiligheid. Indien het werk niet binnen de scope van het bestaande IVP valt wordt er aanvullend een RI&E uitgevoerd.
- Werkplannen en voortgangsrapportages worden getoetst op veiligheidsaspecten door het Wegenteam Oost Nederland. Werkzaamheden mogen en kunnen pas aanvangen indien het werkplan goed is gekeurd door Opdrachtgever. Conform eis IV020 dienen V&G-plannen en V&G-deelplannen (werkplannen) 4 weken voor start werkzaamheden ingediend te worden ter acceptatie.

6 Verantwoording van BTO-keuzen

De BTO-keuzes - bouwkundig, technisch en organisatorisch - zijn keuzes afkomstig uit het ontwerpproces en contractvoorbereiding. Deze BTO-keuzes die in verband met de veiligheid en gezondheid van de werknemers en zelfstandigen worden gemaakt dienen conform artikel 2.28 van het Arbeidsomstandighedenbesluit vastgelegd te worden in het V&G-plan. Tevens dienen de onderzoeken en rapporten die de onderbouwing van deze keuzen ondersteunen te worden meegenomen in het V&G-plan. De BTO-keuzes voor dit project zijn vastgelegd in het sjabloon 'BTO-keuzes', welke in bijlage C is opgenomen.

7 Opleiding en instructie

Opdrachtgever

Het projectteam staat indicatief (zelfscan) op trede 3 van de Veiligheidscultuurladder (2021). Het streven is om in 2024 trede 4 op de Veiligheidscultuurladder te bereiken.

Alle projectmedewerkers van Rijkswaterstaat hebben de e-learning 'Integrale Veiligheid' gevolgd op het Leerportaal van I&W.

Alle projectmedewerkers van Rijkswaterstaat die regelmatig op de bouwplaats komen en alle IPM-rolhouders, zijn VCA-VOL gecertificeerd.

Alle projectmedewerkers van Rijkswaterstaat beschikken over een geldige Generieke Poort Instructie (GPI).

Projectmedewerkers welke werkzaamheden langs de weg verrichten (bijvoorbeeld inspecties) hebben de e-learning 'Veilig werken langs de weg' gevolgd, zijn in het bezit van een RVV-ontheffing en de in te zetten auto's zijn in het bezit van een oranje zwaailicht en een bord "werkverkeer".

Opdrachtnemer

Rijkswaterstaat is onderschrijver van de Governance Code Veiligheid in de Bouw. Conform de daaruit voortvloeiende Veiligheid in Aanbestedingen (ViA) dienen per 2022 alle opdrachtnemers welke voor Rijkswaterstaat werken minimaal trede 2 op de Veiligheidscultuurladder te hebben behaald. Het projectteam heeft een sterke voorkeur voor een opdrachtnemer welke minimaal trede 3 op de Veiligheidscultuurladder heeft behaald.

Van alle in te zetten werknemers van de opdrachtnemer, onderaannemers van de opdrachtnemer en derden eist Rijkswaterstaat dat zij minimaal VCA-basis hebben behaald.

Van werknemers van de opdrachtnemer, welke belast zijn met het opzetten van de verkeersmaatregelen eist Rijkswaterstaat een minimaal opleidingsniveau van BRL9101 of een opleiding welke hieraan gelijk staat.

Alle werknemers van opdrachtnemer dienen te beschikken over een geldige GPI.

Daarnaast ziet OG er meerwaarde in als de werknemers van ON dezelfde e-learningen hebben gevolgd als van RWS-medewerkers wordt geëist (E-learning integrale veiligheid en veilig werken langs de weg)

Opdrachtgever verwacht van de opdrachtnemer een gedegen plan voor start van uitvoer werkzaamheden, hoe ON zijn medewerkers (incl onderaannemers) voorlicht over de risico's op het werk. Dit wordt beschreven in het V&G plan uitvoering.

Bijlage A Definities

Algemene definities	
Veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's die kunnen leiden tot letsel of economische of milieuschade.
Integrale veiligheid	Alle veiligheidsdomeinen van een systeem in samenhang beschouwd, gedurende de volledige lifecycle van een object of een netwerkschakel.
Risico	Een risico is een onzekere toekomstige gebeurtenis met negatieve consequenties, op het gebied van persoonlijk leed, economische en milieuschade en imagoschade. Onder veiligheidsrisico's worden met name de eerste twee verstaan. Een risico wordt veelal beschreven als product van kans van optreden en gevolg.
Beheersen van Risico's	Indien het risico niet kan worden weggenomen dient het op een voor RWS acceptabel niveau te worden gebracht. Acceptabel is een op basis van de risicomatrix afgewogen risico. Het restrisico moet expliciet afgewogen cf kader VM

Definities veiligheidsdomeinen	
NB Onderstaande veiligheidsdomeinen zijn van toepassing gedurende alle levensfasen van een object (kunstwerk, (vaar)wegvak, machine, installatie, etc.)	
Arbeidsveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's bij de uitvoering van werkzaamheden door medewerkers van Rijkswaterstaat en door diegenen die voor RWS werken.
Verkeersveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor verkeersdeelnemers op de weg.
Nautische veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen risico's voor verkeersdeelnemers op de vaarweg en op zee.
Waterveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van overstromen, wateroverlast en waterschaarste.
Externe veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van incidenten met gevaarlijke stoffen langs transportroutes (weg, water, spoor, buisleiding) of stationaire installatie.
Machineveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van machines.
Elektrische veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van elektrische installaties.
Tunnelveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor verkeersdeelnemers in tunnels.
Constructieve veiligheid	Het wegnemen van en (proactief) beschermen tegen risico's van bezwijken van een constructie.
Sociale veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor medewerkers van RWS en gebruikers van onze voorzieningen tegen gevaar dat veroorzaakt wordt door of dreigt van de kant van menselijk handelen in de openbare ruimte.
Brandveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van brand.
Integrale beveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van menselijk gedrag (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.

Definities binnen Integrale beveiliging	
Fysieke beveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van fysiek menselijk gedrag (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.
Informatiebeveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van menselijk gedrag in de vorm van indringing in de informatiesystemen (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.
Bescherming persoonsgegevens	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van onrechtmatig en/of onrechtvaardig gebruik van persoonsgegevens.

Bijlage B Ontwerp RI&E

Deze bijlage bevat de concrete risico's verbonden aan werkzaamheden binnen de projectscope, te weten objectspecifieke risico's en samenlooprisico's. Deze vormen de basis voor de maatregelen, afspraken en wijze van toezicht zoals beschreven in dit IVP.

Bijlage C BTO Keuzes

Deze bijlage bevat de concrete risico's verbonden aan werkzaamheden binnen de projectscope, te weten objectspecifieke risico's en samenlooprisico's. Deze vormen de basis voor de maatregelen, afspraken en wijze van toezicht zoals beschreven in dit IVP.

Bijlage D Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden

Projectmanager (PM)

Eindverantwoordelijk voor integrale veiligheid binnen het project en gesprekspartner voor de Interne Opdrachtgever, de Directie Projecten en andere bestuursorganen.

Zorg voor o.a.:

- Stimuleren van veiligheidscultuur binnen het projectteam en i.o.m. ON;
- Goede afstemming tussen IPM-rolhouders;
- Stimuleren van het melden van (bijna)- ongevallen en gevaarlijke situaties;
- Stimuleren van de veiligheidscultuur waarin men elkaar aanspreekt op onveilig gedrag;
- Rapporteren aan de Interne Opdrachtgever.

Manager projectbeheersing (MPB)

Verantwoordelijk voor de projectbeheersing van de interne organisatie van integrale veiligheid.

Zorg voor o.a.:

- Risicobeheersing integrale veiligheid in het kader van systeemgerichte contractbeheersing (SCB);
- Ondersteunen van IPM-rolhouders op het gebied van risicomanagement in nauwe samenwerking met de risicomanager;
- Realiseren tab veiligheid in de T- Rapportage, inclusief 1x per jaar invulling monitoringstool RWS;
- Realiseren veiligheidscultuurmetingen binnen de projectorganisatie;
- Bewaken van de interne proceskwaliteit van integrale veiligheid (IKB).

Omgevingsmanager (OM)

Verantwoordelijk voor de omgevingsaspecten van de diverse integrale veiligheidsdomeinen.

Zorgt voor o.a.:

- Inventariseren van klanteisen aangaande integrale veiligheid;
- Identificeren van omgevingsveiligheidsrisico's en deze laten opnemen in het projectrisicodossier;
- Toezien op doeltreffende communicatie door ON aangaande omgevingsveiligheid en bij calamiteiten;
- Toezien op doeltreffende uitvoering van verkeersmanagement door ON;
- Communicatie met externe belanghebbenden (bijv. de veiligheidsregio's, nevenopdrachtnemers, regionale bedrijven en belangenorganisaties weggebruikers).

Technisch manager (TM)

Operationeel verantwoordelijk voor de dagelijkse zorg voor / coördinatie van integrale veiligheid binnen het project (OG zijde).

Zorgt voor o.a.:

- Realiseren juist en volledig IVP, RI&E Veiligheid en IVD contractvoorbereidingsfase;
- Realiseren koppeling tussen RI&E Veiligheid en het projectrisicodossier;
- Overdracht van veiligheidsinformatie van RWS naar de V&G-coördinator ON;
- Leveren van materiedeskundigheid voor SCB-toetsing (bijv. producttoetsen van veiligheidsplannen en procestoetsen binnen de integraal veiligheidsdomeinen);
- Monitoring en toetsing ontwerp op het voldoen aan de wettelijke en contractuele uitgangspunten (incl. VTW's);
- Er op toezien dat een Coördinator uitvoeringsfase wordt aangesteld bij ON;

- Realiseren incidentenafhandeling, cq. MIR meldingen;
- Evalueren veiligheidsrapportages van de ON (bijv. maandelijkse VGR).

Contractmanager (CM)

Verantwoordelijk voor de borging van integrale veiligheid in het contract en realiseren van systeemgerichte contractbeheersing (SCB) in deze.

Zorg voor o.a.:

- Borging van integrale veiligheid in het contract;
- Borging van de toetsstrategie integrale veiligheid in het contractbeheersplan;
- Acceptatie veiligheidsdocumenten ON (volgens ANNEX III);
- Eerste aanspreekpunt voor de ON aangaande integrale veiligheid;
- Periodieke afstemming integrale veiligheid met de ON; (wettelijk) toezicht op uitvoering van het V&G / IV beleid door de ON. Geeft hieraan invulling met SCB toetsen en waarnemingen op integrale veiligheid;
- Borging van de juiste aandacht voor integrale veiligheid in het VTW proces;
- Ziet toe op juist verlopen van het proces incidentenafhandeling ON / OG.

Operationele taken TM / Coördinator Ontwerp

- Belang van veiligheid uitdragen richting RWS-projectteam;
- Integratie bewaken van veiligheid in de projectsturing (projectplan, projectrisicodatabase, KES, contract, toetsstrategie);
- Veiligheidscultuur in het projectteam bevorderen door adviezen, workshops en presentaties;
- Gevraagd en ongevraagd melden van aandachtspunten en faciliteert dat die aandachtspunten in overleg met de betreffende domeinadviseurs worden opgelost;
- Op (laten) stellen en (laten) actualiseren van de Ontwerp RI&E;
- IVP op (laten) stellen en actueel (laten) houden;
- Uitvoering van maatregelen en afspraken uit het IVP bewaken;
- Overleggen met objectbeheerder over verkrijgen van IVD's van bestaande objecten binnen de projectscope;
- Incidentregistratie en -analyse bewaken en hierover adviseren;
- Relevante veiligheidsrisico's toetsen en zo nodig opschalen en escaleren;
- Legt namens CM het inkoopplan voor aan de V&G-coördinator (VGC-RWS) ter toetsing (sleutelmoment 2);
- Controleert het V&G-plan uitvoering en biedt dit plan tevens aan ter acceptatie aan de V&G coördinator (VGC-RWS) (sleutelmoment 4);
- Geeft aan wat hij of zij met de bevindingen van de VGC doet indien beheersing van verwachte risico's niet voldoen aan wettelijke verplichtingen (sleutelmomenten 2, 3, 4, 5).

V&G-coördinator (VGC)

Sleutelmoment 1: Bij opdrachtverlening aan IPM-team

- Toetst of gemaakte BTO-keuzes op juiste wijze zijn verantwoord en zijn vertaald in een eerste risico-inventarisatie conform het sjabloon Ontwerp RI&E Veiligheid uit de Werkwijzer Rijkswaterstaat. Bij de toetsing maakt de VGC onder meer gebruik van de beschikbare IVD's van het areaal, de eisen uit de KES en het POF of scopeformulier (bij GPO).

Sleutelmoment 2: Bij vaststellen van het inkoopplan

- Beoordeelt of de uitkomsten van de meest actuele risico-inventarisatie op juiste wijze een plek hebben gekregen in het inkoopplan;
- Escaleert wanneer bevindingen niet naar tevredenheid opgepakt worden.

Sleutelmoment 3: Bij publicatie van een contract op TenderNed

- Voert vóór publicatie op TenderNed een finale toets uit op het IVP, een go/no go-moment. De VGC beoordeelt deze documenten onder andere op de

verwachte samenloop- en objectgebonden risico's op een werklocatie aan de hand van zijn areaalkennis. Bovendien toetst de VGC of de verplichtingen voor de opdrachtnemer die voortkomen uit het IVP op juiste wijze zijn vastgelegd in de contracteisen;

- Tekent het document (IVP-ontwerp) vanuit zijn/haar verantwoordelijkheid indien opdrachtgever met het opgestelde plan kan voldoen aan de wettelijke verplichtingen uit het Arbeidsomstandighedenbesluit;
- Escaleert indien nodig eerst binnen het IPM-team indien IVP-ontwerp niet in orde is;
- Escaleert naar de Portfoliomanager indien bevindingen niet naar tevredenheid opgepakt worden door het IPM-team.

Sleutelmoment 4: Bij aanvang van de werkzaamheden buiten

- Vóór aanvang van de werkzaamheden buiten voert de VGC een finale toets uit op het Integraal Veiligheidsplan van de opdrachtnemer, een go/no go-moment. De VGC beoordeelt deze documenten onder andere op beheersing van de verwachte risico's op de werklocatie aan de hand van zijn kennis van de Arbowet¹. Bij prestatiecontracten is dit vanwege de aard van het werk dus een continue activiteit;
- Accepteert het IVP vanuit zijn of haar verantwoordelijkheid indien dit voldoet aan de wettelijke verplichtingen uit het Arbeidsomstandighedenbesluit;
- Escaleert indien nodig binnen het IPM-team indien IVP (uitvoering) niet in orde is.
- Escaleert naar de Portfoliomanager indien bevindingen niet naar tevredenheid opgepakt worden door het IPM-team.

Sleutelmoment 5: Bij (scope)wijzigingen na gunning van het contract

- Voert een toets uit op de invloed van de scopeveiligheid ten aanzien van de borging van de (integrale) veiligheid en of de juiste beheersmaatregelen zijn benoemd. Tevens toetst de VGC of de scopewijzigingen op de juiste manier in het IVP en de ontwerp RI&E zijn opgenomen, een go/no go-moment n.a.v. scopewijziging. De VGC beoordeelt deze documenten onder andere op beheersing van de verwachte risico's op de werklocatie aan de hand van zijn kennis van de Arbowet;
- Accepteert het de gewijzigde documenten (n.a.v. scopewijziging) vanuit zijn of haar verantwoordelijkheid indien dit voldoet aan de wettelijke verplichtingen uit het Arbeidsomstandighedenbesluit;
- Escaleert indien nodig binnen het IPM-team indien aangepaste IVP (uitvoering) niet in orde is.

Tweede escalatielijn en borging van de onafhankelijke positie van de VGC

- *Daar waar de eerste escalatielijn (Sleutelmoment), zijnde escalatie binnen het IPM-team, niet afdoende is, treedt de tweede escalatielijn in werking, zijnde escalatie naar de Portfoliomanager. Indien ook de tweede escalatielijn niet afdoende is, KAN via het afdelingshoofd van de veiligheidspool naar de directeur Techniek van GPO of PPO worden geëscaleerd. De VGC heeft de zelfstandige bevoegdheid een werk te onderbreken én moet vervolgens verplicht worden geconsulteerd vóórdat de werkzaamheden worden hervat. Beide besluiten worden goed beargumenteerd en treden in werking wanneer het normale validatie en acceptatieproces in het projectteam niet afdoende werkt.*

Sleutelmoment 6: Toetsing opleverdocumenten inzake veiligheid vóór overdracht van aannemer/ PPO/GPO aan beheerder

- Toetst de documenten, met name de inhoud van het Integraal Veiligheidsdossier (IVD), voordat deze overgedragen worden aan de beheerder;

- Accepteert de opgeleverde documenten vanuit zijn of haar verantwoordelijkheid indien dit voldoet aan de wettelijke verplichtingen uit het Arbeidsomstandighedenbesluit;
- Escaleert indien nodig binnen het IPM-team indien documenten niet compleet of niet in orde zijn. Indien eerste escalatielijn niet afdoende is KAN de tweede en desnoods de derde escalatielijn worden toegepast.

Bijlage E Kaart netwerkschakels Rijkswaterstaat